

29 листопада відбулося засідання педагогічної ради з питання «Роль професійної майстерності педагогів щодо здійснення процесу соціалізації особистості та підготовки кваліфікованого робітника».

Виступ на педраді методиста Грищук В.С. від 29.11.2017р.

Роль професійної майстерності педагогів щодо здійснення процесу соціалізації особистості та підготовки кваліфікованого робітника. **Слайд 1.**

Існує багато видів професійної діяльності, що безпосередньо стосуються людини, але є серед них професії лікаря, юриста, педагога, які впливають на її долю.

Слайд 2. «Наша праця - формування людини, і це покладає на нас особливу відповідальність, яку ні з чим не зіставити»,- В. Сухомлинський.

І це вимагає великої постійної роботи над собою. Педагог обов'язково повинен багато працювати для вдосконалення самого себе. Щоб досягти довершеності, йому потрібно повсякчас не лише вивчати свій предмет, премудрості професії, якої навчає, педагогіку та психологію, методику а й вдосконалювати техніку свого викладання.

Слайд 3 -5. Перед вами грані професійної майстерності.

Слайд 6. А якщо нема здібностей**?** Чи правда, що учителем треба народитися?

До цього питання ми ще повернемося у нашій розмові.

Слайд 7. І так, про майстерність спілкування.

Спілкування, важлива складова життя кожної людини. Дану ідею підтверджують слова Людвіга Берні «Без многого может обходиться человек, но только не без человека». Людина - істота суспільна, і не важливо, любить вона компанію або самотність, більшу частину життя вона проводить серед людей, і від того, як складаються її стосунки з ними, залежать її успіхи, настрій, стан здоров'я - словом, все її життя. Про важливість спілкування говорять результати анкетування, проведені психологом Іриною Анатоліївною. На запитання: «Яка робота приносить задоволення? - співпала взаємно у вчителів і учнів відповідь - *неформальне спілкування* і ніхто не назвав – проведення уроків. А при вивченні мотивації навчальної діяльності було встановлено, що учні ходять у ліцей в першу чергу спілкуватися, тільки потім вчитися. Всі ми є учасниками освітнього процесу. І якість нашого спілкування впливає на якість навчання і сприятливу обстановку в ліцеї, зрештою, і на імідж ліцею.

Антуан де Сент Екзюпері називав спілкування найбільшою розкішшю на світі, але для педагога спілкування - це професійний обов'язок

Саме про цю грань професійної майстерності ми і будемо вести мову.

Одним із цікавих досліджень, у ході якого було виявлено роль педагогічного спілкування, став експеримент, що увійшов у історію педагогіки як «ефект Пігмаліона». Американські психологи Розенталь і Джекобсон проводили психологічне обстеження школярів, визначаючи рівень їхнього розумового розвитку. По закінченні роботи вони повідомили

вчителям, що в класах є учні з високим інтелектуальним потенціалом, і назвали прізвища цих дітей.

Під час експерименту вибір того чи іншого учня відбувався довільно, зі списку, тобто вчителям повідомлялися прізвища дітей, які насправді мали різні успіхи і здібності, але дослідники приписували їм значно вищий, ніж в інших, потенціал розвитку, спираючись на наукові відомості. Минув час, і сталося надзвичайне. Психологи повторно обстежили учнів і виявили певний прогрес в їхньому розвиткові, проте найбільший — саме в тих, на кого було вказано раніше. Чому так сталося? Адже прізвища було названо випадково. Чим зумовлено таке досягнення? Поставимо себе на місце вчителів. Дізнавшись про неабиякі можливості своїх вихованців, вони, звичайно, звернули увагу на цих дітей.

Навіть якщо рівень знань дитини був вельми невисокий, учитель замислювався, чому він не помітив у неї здібностей, уважніше придивлявся до неї, а це змінювало його ставлення до учня і характер стосунків у цілому. Вчитель, як Пігмаліон, через атмосферу уваги й піклування, доброзичливої вимогливості й любові створював умови для ефективного розвитку дитини.

Тож виявилося, що здатність учителя організовувати спілкування стала підґрунтям продуктивної діяльності учня.

Отже, спілкування має величезне значення як для становлення людини, так і для її подальшого життя в суспільстві.

Ця проблема є актуальною не лише для нашого суспільства. Але, на мій погляд, їй приділяється невиправдано мала увага як в навчальних закладах, так і в державі в цілому. А ось, наприклад, у вузах США в 1991 році запроваджено курс “Мистецтво спілкування”, розрахований на два роки, який включає в себе переважно питання культури спілкування. При підготовці робітників в училищах типу ПТУ введено однорічний курс “Мистецтво спілкування”. У наших вузах, в кращих випадках, по цій важливій проблемі читаються короткі спецкурси, розраховані на декілька годин.

Якщо ми прагнемо збудувати цивілізовану державу, то недостатньо одних заяв про це. Ми над усе мусимо бути цивілізованими людьми, а першим проявом цього і є культура

спілкування.

Чи відомо вам, як сприймають вас учні, коли ви стоїте на уроці перед класом? Ваша постава, погляд, міміка, жести – ось далеко не повний перелік усіх тих компонентів, що складають систему невербального спілкування. А на думку психологів, спілкування між людьми на дві третини є невербальним і лише третя частина інформації доходить до нас шляхом вербальної (словесної) комунікації.

Є думка, разом з психологом Іриною Анатоліївною, створити «Порадник невербального спілкування».

Ось декілька порад. Перш, ніж розпочати урок, дайте можливість вашому поглядові повільно „побродити" по групі. Ви прямо-таки збирайте погляди учнів. Не починайте говорити, тільки-но переступивши поріг кабінету, майстерні. Краще зачекайте, поки учнів заспокояться. Вітаючись з учнями на початку уроку: „ Доброго ранку. Я хотів би розпочати наш урок…", не спрямовуйте очі у вікно. Цей погляд по-зрадницькому викаже, чого насправді хотів би вчитель: втекти туди, куди показує його погляд.

Під час уроку підшукайте собі позитивно настроєного учня. Адже ви нервуватимете ще більше, якщо видивитеся собі учня, який, скажімо, позіхає постійно у вас на уроці, займається телефоном, а то й взагалі вас не сприймає. То ж знайдіть собі учня із знаком „+", який зацікавлено слухає ваш матеріал. Цей позитивний контакт з одним учнем автоматично переноситься і на всіх інших. Адже, з точки зору кожного учня, ви дивитеся саме на нього, то ж кожен приписуватиме собі цей „доброзичливий" погляд.

Я думаю, ми ще запропонуємо вам ще з десяток порад, які допоможуть відшліфувати грані педагогічної майстерності. І ось, ми повертаємося до питання – чи можна цьому навчитися. Чи правда, що вчителем треба родитися?

В педагогічної теорії історично склалися два підходи до розуміння вчительського майстерності. Перший пов'язаний з розумінням методів педагогічної праці, другий базується на твердженні, що особистості педагога, а не методам, належить провідна роль. Існує думка, що справжнім майстром - вчителем може стати лише талановита людина з певним спадковим нахилом. Отже, учителем треба народитися.

Є й інші твердження: масова професія не може стати привілеєм особливо обдарованих. Дійсно, педагог – це не артист, художник чи композитор. Нас педагогів у державі, за статистикою, більше півмільйона. До того ж, майже всі люди наділені самою природою якостями вихователів, мається на увазі батьківство. Завдання полягає в тому, щоб навчитися педагогічній майстерності.

«Хіба ми можемо покладатися на випадковий розподіл талантів? Скільки у нас таких особливо талановитих вихователів? -запитував А.С. Макаренко. - І чому має страждати дитина, яка потрапила до не талановитого педагога? І чи можемо ми будувати виховання у розрахунку на талант? Ні. Потрібно говорити тільки про майстерність, тобто про дійсне знання навчально-виховного процесу, про уміння виховувати.

Досліджуючи різні аспекти психології праці вчителя, Н.В. Кузьміна стверджує, що по-справжньому талановитих вчителів не більше 12%, основна маса - це майстри педагогічної справи, які зуміли добре опанувати прийоми навчання і виховання і які домагаються завдяки цьому ефективності в роботі.

Слайд 8. «Майстерність педагога не є якимось особливим мистецтвом,

що вимагає таланту, це спеціальність, якій потрібно навчитися».

А.С.Макаренко

Мабуть, ніхто з педагогів так пристрасно не переконував педагогічну теорію зайнятися всерйоз питаннями майстерності, як А.С. Макаренко. Він говорив: «Теорія повинна розробити педагогічну техніку, вона повинна повернутися обличчям до практики. До мене приходить молодь, яка закінчила радянські вузи, вона теж не озброєна педагогічно. Вони знають і психологію, і фізіологію, і педагогіку, та інші науки і навіть «премудрості» педагогіки, а пусти їх вгамувати двох бешкетників і вони не знають не тільки як їм поступити, а як підійти до цим хлопців. Причина цього - велика бідність в педагогічній методиці, в техніці. Закінчили педагогічні вузи і нічого не знають: як треба говорити з учнем, немає вміння сидіти, стояти, не знають, як треба ходити по класу. Ви

скажете, що це дрібниця ... А я стверджую, що в педагогіці це не дрібниці.

Педагогу потрібно навчитися керувати своїм голосом, своїм обличчям, вміти тримати паузу, позу, міміку, жест. «Я став справжнім майстром тільки тоді, коли навчився говорити « йди сюди » з 20-ма нюансами у постановці обличчя, фігури, голосу», - зізнався А.С. Макаренко. Слово - це основний інструмент педагогічної діяльності і, на думку В.О. Сухомлинського, воно має лікувати, а не бути батогом.

Дійсно, культура мовлення - важливий показник духовного багатства педагога, його культури мислення і могутній засіб формування особистості.

І коли ми оволодіємо технікою педагогічного спілкування, то вирішиться ще одна проблема, яку у свій час порушував Макаренко. «Не можна допустити, - говорив він, - щоб наші нерви були педагогічним інструментом, не можна допустити, щоб ми виховували дітей за допомогою наших сердечних мук, мук нашої душі. Адже ми ж люди. І якщо у всякій іншій спеціальності можна обійтися без душевних страждань, то треба і у нас це робити».

Слайд 9. «Творчою людиною можна народитися, творчості можна і навчитися» В.Сухомлинський

Педагогічна діяльність – це процес постійної творчості. Але на відміну від творчості в інших сферах (наука, техніка, мистецтво) творчість педагога не має за мету створення соціально цінного нового , оригінального, оскільки її продуктом завжди залишається розвиток особистості .

Навчання в ліцеї становить лише мить у житті, але цього досить для того щоб залишити в пам'яті учнів глибокі сліди. Тому значення професійної майстерності педагога в педагогічному процесі накладає на нього велику відповідальність і вимагає клопіткої постійної роботи над собою.

Слайд 10.

Презентацію можна (скачать) тут